

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRPS/187/2011/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

239/2011. (VIII. 31.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ 2011. április 1-jén előterjesztett **panaszát** a 2011. augusztus 31-én megtartott zárt ülésén született döntése alapján

átteszi

az intézkedést foganatosító szerv – a K.-i Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedésre nem került sor, mivel az alapjog korlátozása jogszerűen történt.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos a 2011. március 28-án a vonaton, illetve a rendőrkapitányság épületében a vele szemben foganatosított rendőri intézkedések (elfogás, előállítás, gyanúsított kihallgatás, ujj-és tenyérnyomat vétel) miatt 2011. április 1-jén terjesztette elő panaszát postai úton.

I.

A panaszbeadvány szerint a panaszos 2011. március 28-án vonaton utazott a 6 óra 30 perckor a Budapest Déli pályaudvarról Gy. városba közlekedő járaton, érvényes menetjeggyel és személyi igazolványának közjegyző által hitelesített másolatával. A jegykezelés során a szolgálatot teljesítő jegyvizsgáló kérte a panaszos menetjegyét és személyi igazolványát. A jegyvizsgáló ragaszkodott az eredeti okirathoz, ezért nem

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

fogadta el az igazolvány hitelesített másolatát, azt odavágta az üléshez úgy, hogy szétesett a hitelesítést tartalmazó része. Ezzel összefüggésben a panaszos megjegyezte, hogy azért nem volt nála az eredeti személyi igazolvány, mert már több ízben ellopták tőle, ezért azt egy postai értékmegőrző fiókjában őrzik. A panaszolt események előtt egy héttel azonban a panaszos szintén vonaton utazott, akkor ugyanaz a jegyvizsgáló elfogadta a személyi igazolvány közjegyző által hitelesített másolatát.

A t.-i állomáshelyre érkezve a panaszos és a jegyvizsgáló vitatkozni kezdtek, a jegyvizsgáló kidobta a panaszos kabátját az álló vonatból és felszólította, hogy hagyja el a vonatot, azonban a panaszos nem tett eleget annak, hanem kérte, hogy a jegyvizsgáló hívjon rendőrt. Közben kiderült, hogy a panaszossal egy kocsiban utazott egy nyomozó, aki telefonon rendőri intézkedést kért, és a panaszost előállították a K.-i Rendőrkapitányságra.

A rendőrkapitányság épületében a panaszost kihallgatták. A kihallgatási jegyzőkönyv elkészítésében közreműködő nyomozó közölte a panaszossal, hogy nem fogadható el a személyi igazolvány hitelesített másolata, azzal nem utazhat a panaszos. A panaszbeadvány szerint ez a rendőr azt is mondta a panaszosnak, hogy „már előre kész van a jegyzőkönyv, ami azt tartalmazza, hogy a panaszos megverte a jegyvizsgálót”, amire a panaszos közölte, hogy az nem történhetett meg, mert ő egy mozgásában korlátozott, 77 éves idős ember. A panaszos állítása szerint a jegyzőkönyv valótlan állítást tartalmazhatott, mivel ő nem is tett vallomást, és azt nem is volt hajlandó aláírni. Az utcáról „hívtak be” egy hölgyet, hogy írja alá a jegyzőkönyvet, mint „külső személy”, aki alá is írta a dokumentumot. A rendőr felolvasta a hölgynek a jegyzőkönyvet, ezt követően a panaszost kiküldték, majd pedig kényszeríteni próbálták, hogy írja alá a jegyzőkönyvet, amit azonban a panaszos nem tett meg.

A panaszos beadványában megjegyezte, hogy az a nyomozó, aki vele egy kocsiban utazott a vonaton, látta és hallotta a történeteket. A panaszos kihallgatása során a jegyzőkönyvet ez a rendőr kezdte el írni, amit később a másik nyomozó folytatott. A panaszos szerint a vele együtt utazó rendőr a rendőrségen letagadta az általa látottakat, és azt mondta, hogy a panaszos bántalmazta a jegyvizsgálót.

A panaszos, aki szívbeteget, a rendőrség épületében rosszul lett, és kérte, hogy engedjék el a gyógyszeréért. A rendőrök azonban azt mondták, hogy addig nem engedik el, amíg ujjlenyomatot nem vesznek tőle. A panaszos elfogadta ezt a helyzetet, mert már el akart menni a szívgyógyszeréért, de nem volt hajlandó aláírni az ujjlenyomattételről szóló jegyzőkönyvet. Ezért egy férfit hívtak az utcáról, aki „mint külső személy” aláírta a jegyzőkönyvet. Rögzítették a panaszos ujjlenyomatait, és azt követően még kb. 3 óra hosszat kellett várnia, amíg megkapta az előállítás időtartamáról szóló igazolást és visszakapta értékeit.

A panaszos előadta panaszában azt is, hogy nem érti, hogyan „bírálhatta felül” a jegyvizsgáló a személyi igazolvány közjegyző által hitelesített másolatát, és miért nem fogadta el.

A panaszos a fentiek miatt „feljelentést” kíván tenni a jegyvizsgálóval, illetve a két nyomozóval szemben, és kérte a Testületet panaszának kivizsgálására.

II.

A Testület a panasz kivizsgálása során, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért a rendőrségtől a panaszolt intézkedésről, valamint megküldeni kérte az azzal kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel összefüggésben a rendőrség álláspontját.

1) A megyei rendőr-főkapitányság vezetőjének tájékoztatása szerint a panaszossal szemben a vonaton a K.-i Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztály Nyomozó Alosztály kiemelt főnyomozó r. főhadnagya, a rendőrkapitányság épületében pedig a Bűnügyi Osztály Nyomozó Alosztály egy r. törzssászlós nyomozója intézkedett. A r. törzssászlós egyedül hallgatta meg a panaszost.

A tájékoztató levél tartalmazza azt is, hogy 2011. március 28-án a rendőrség meggyanúsította a panaszost a Büntető törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: Btk.) 230. §-ába ütköző közfeladatot ellátó személy elleni erőszak büntetével. A gyanúsítás ellen a panaszos panasszal élt, amelyet a K.-i Városi Ügyészség 2011. április 15-én kelt határozatával elutasított.

2) A K.-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi és Határrendészeti Osztályának a panaszossal szemben intézkedő rendőrei hivatalos feljegyzést készítettek.

A dokumentum szerint a K.-i Rendőrkapitányság r. főhadnagy nyomozója 6 óra 30 perckor telefonon jelentette, hogy a Budapest Déli pályaudvar és Gy. város között közlekedő vonaton utazott, amikor is dulakodásra lett figyelmes a vonatszerelvényen, és a feleket szétválasztotta. A r. főhadnagy azt követően, hogy szolgálatba helyezte magát, igazoltatta a feleket és megállapította, hogy a jegyvizsgáló munkavégzése során jegyvizsgálatot végzett.

A jegyvizsgálat során a panaszos közölte a jegyvizsgálóval, hogy személyi igazolványát nem tudja bemutatni, azonban nála van egy közjegyző által hitelesített személyi igazolvány fénymásolat, amit átadott, illetve átadta az érvényes eredeti lakcímkártyáját is. A jegyvizsgáló a közjegyző által hitelesített személyi igazolvány fénymásolatot a lakcímkártyával nem fogadta el, ezért közölte a panaszossal, hogy leszállítja a vonatról. A. állomásnál a panaszos nem tett eleget a jegyvizsgáló felszólításának, ezért a jegyvizsgáló levitte a vonatról a panaszos holmijait, majd visszament a vonatra. A szerelvény elindult és a panaszos – féltve az A. város állomáson maradt értékeit – meghúzta a vészféket. Ekkor alakult ki dulakodás a jegyvizsgáló és a panaszos között, illetve ekkor helyezte szolgálatba magát a r. főhadnagy és szétválasztotta őket. Az események során senkinek sem keletkezett személyi sérülése. A panaszost előállították a K.-i Rendőrkapitányságra, majd

gyanúsítottként kihallgatták közfeladatot ellátó személy elleni erőszak büntette elkövetésének megalapozott gyanúja miatt.

3) A rendőrség továbbította a Testület részére a MÁV-START Vasúti Személyszállító Zrt. Sz.-i Szolgáltatási Központ vezetőjének levelét, amit a K.-i Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztály Nyomozó Alosztályának címzett, és amelyben feljelentést tett ismeretlen tettes ellen, aki 2011. március 28-án a 4920-as számú vonat A. állomásra érkezése után a vezető jegyvizsgálót bántalmazta.

A vezető jegyvizsgáló a vonatot Budapest Déli pályaudvar és Gy. város állomás között továbbította. Menetközben, T. város állomás után találkozott egy érvénytelen menetjeggyel rendelkező utassal, akinek próbált új menetjegyet adni, de érvényes személyigazolvány hiánya miatt ez nem sikerült. A. állomásról indulás után a jegynélküli ismeretlen utas rátámadt a jegyvizsgálóra, ellökte, majd többször felé ütött és rúgott. A bántalmazás után egy civilben levő rendőr segített a panaszos előállításában, majd a jegyvizsgáló a szolgálatból lejelentkezett, és rendőrségi meghallgatáson vett részt, ahol megállapították, hogy sérülésnyomok nincsenek rajta.

A levél szerint továbbá „Gy. város vezényletben kiállítottak egy ténymegállapítási jegyzőkönyvet, amely alapján az alkoholszondás vizsgálat negatív lett.”

4) A rendőri intézkedéssel érintett vasúti jegyvizsgáló eseményjelentő lapot állított ki, amelynek tanúsága szerint a 4920-as számú vonaton találkozott egy idős férfivel (a panaszossal), akinek T. városig szóló érvényes regisztrációs jegye volt. Mivel a jegy kezelésekor a vonat már elhagyta T. város állomását, a panaszos kért egy új menetjegyet, azonban a regisztrációs jegy váltásához szükséges, személyazonosításra alkalmas igazolványt nem tudott, illetve nem volt hajlandó felmutatni.

Mivel a táskából előszedett „fénymásolt igazolványokat és papírcafákat nem lehet elfogadni”, a jegyvizsgáló kérte a panaszos eredeti igazolványát. Ezt követően a panaszos szidalmazni kezdte a jegyvizsgálót és kiabált, A. állomás után pedig meghúzta a vészféket, azonban ahelyett, hogy leszállt volna, a jegyvizsgálónak ugrott.

A vonaton civilben utazó rendőr a jegyvizsgáló segítségére sietett, és K. város állomáshelyig őrizte a panaszost. K. városban a kikerkező rendőrökkel együtt bevonultak a K.-i Rendőrkapitányságra, ahol a jegyvizsgáló megtette a feljelentést.

5) A K.-i Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztály Nyomozó Alosztályának vezetője 2011. március 28-án levélben kereste meg a MÁV-START Zrt. Biztonsági Szervezetének vezetőjét azzal, hogy a kérdéses vonat biztonsági kamerája által aznap 6 óra 20 perc és 6 óra 40 perc között készült felvételeket bocsássák a nyomozó hatóság rendelkezésére. A K.-i Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztály Nyomozó Alosztályának vezetője határozattal elrendelte a kérdéses biztonsági kamera felvételének, mint bizonyítási eszköznek a lefoglalását a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 151. §-ának (2) bekezdése alapján. A MÁV-START Zrt.

Biztonsági Szervezetének igazgatója a megkeresésnek 2011. április 5. napján eleget tett. A DVD lemezt – amelyen a bűncselekmény elkövetéséről készült kamerafelvételek láthatók – 2011. április 11-én foglalta le a K.-i Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztály Vádelőkészítő Alosztálya.

A K.-i Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztály Vádelőkészítő Alosztályának r. százados előadója feljegyzést készített a panaszos elleni büntetőügyben a MÁV-START Zrt. által megküldött kamerafelvételeket tartalmazó DVD lemez megtekintéséről.

A feljegyzés szerint a felvételek – amelyeken időpont nincs feltüntetve – hangot nem, csak képet rögzítettek. Négy felvétel közül csak kettőn (a 2. és a 4. sorszámún) látható a panaszos (mint gyanúsított) és a jegyvizsgáló (mint sértett). A 4. sz. felvételen a kamera által lefedett terület nagyon kicsi. A kamera látószöge előtt közvetlenül bal és jobb oldalon egy-egy négyes ülés 2-2 szék szemközti széke látható, mögöttük pedig 2 db négyes ülés van. A vonat ajtaja egyéb kameraállásból tisztázva ezzel a kameraállással ellentétes irányban van. Ezen a felvételen az látható, hogy a jegyvizsgáló odalép az egyik tőle bal kéz felé eső azon négyes üléshez, melyekből csak a kamerákkal szemközti 2-2 ülés látható. Azon a széken ülő utassal szemben intézkedik, amelyik a kameraállásból nem látható. Csak az látszik, hogy a jegyvizsgáló az ott ülő utastól kap egy összehajtott papírt. Az érintett utas még percekig nem látható, csak az, hogy amikor a jegyvizsgáló a papírt átveszi, szétnyitja, látszik, hogy magyaráz valamit az utasnak, mozdulataiból kivehető, hogy nem fogadja el azt, hanem visszaadja az utasnak, majd előrébb lép az utas előtti ülésekhez és jegyet kezel. Ezután elindul szemben a kamerával és odaszól még valamit annak az utasnak, akitől a papírt átvette, miközben kezével a vonat ablaka, ajtaja irányába mutat (egy másik kameraállásból látható, hogy a mutató irányába az ajtó esik), de maga az utas még ekkor sem látható. A jegyvizsgáló ezután továbbhalad, kikerül a kamera látószögéből, kb. fél percre nem is látható. Más utasok mozgásából sejthető (felállnak és elindulnak csomagjaikkal az ajtó irányába), hogy a vonat éppen egy állomásra érkezik és megáll. A jegyvizsgáló ekkor visszalép azon üléshez, ahol az az utas ül, akitől a papírt kapta és beszélni kezd hozzá, miközben kinyújtott karjával többször mutogat a vonat ablaka, ajtaja felé. Az utas ekkor sem mozdul. A jegyvizsgáló ekkor belép a négyes ülések közé, mikor is az utas törzsét előredöntve feláll, de nem egyenesedik fel az ülésből, és próbál hátat fordítani a jegyvizsgálónak, aki eközben kezével tovább mutatja az ajtót, jelezve, hogy az utas távozzon.

Ekkor látszik először, hogy az érintett utas nem más, mint a panaszos, aki világosbarna zakót visel, fején kalap, amit időközben levesz. Az ülések között toporog, forgolódik, hajolgat, mintha a csomagjait keresné, miközben a jegyvizsgáló tovább mutogat az ajtó felé, a panaszos mégsem akar az ülések közül kilépni, annak ellenére, hogy onnan a jegyvizsgáló már távozik az ajtó irányába. A panaszos a távozó jegyvizsgáló felé fordul az ülések között, onnan magyaráz pár másodpercig, egészen addig, amíg a jegyvizsgáló vissza nem lép, megfogja a panaszossal szemközti külső ülés támláját, és ismét mutatja a gyanúsítottnak, hogy távozzon az ajtó felé. A panaszos közben csak ujjával mutogat a jegyvizsgálóra és beszél. A jegyvizsgáló megindul az ajtó irányába, kilép kissé a kamera látószögéből, majdnem az alá áll és onnan magyaráznak

egymásnak tovább néhány másodpercig, majd a jegyvizsgáló nem látható, a panaszos pedig lehajol az üléshez, mintha pakolna, de nem látszik, mit csinál. Felnéz, másodpercekig még az ajtó irányába fordulva magyaráz, majd megindul abba az irányba, tovább a felvételen már nem látható. A felvételek összehasonlításával a r. százados megállapította, hogy nagy valószínűséggel ekkor sietett a panaszos az ajtóhoz és meghúzta a vészféket. Ugyanakkor ezen a kamerafelvételen a jegyvizsgáló és a panaszos között tettelegesség nem látható.

A 2. sz. felvételt készítő kamera a vonat kocsijáról csak a panaszos által használt ülések háttámlájáig készített felvételt, ezért azon a dulakodást megelőző jegykérésből és vitából csak annyi látszik, hogy a jegyvizsgáló odalép ezen ülésekhez, de sem az ülések teteje, sem a jegyvizsgáló mellkastól felfelé az ülések mellett állva már nem látható. Jól belátható azonban az ülésektől a kamera irányába lévő utastér és ajtók előtti rész, ahol maga a dulakodás történt. A felvételen oldal irányból látható a jegyvizsgáló, amint a jegyet kéri a panaszostól. A több percesnek tűnő jegyvizsgálat után a jegyvizsgáló elindul a kamera irányába lévő ajtótól lejjebb utazó többi utas felé, az ő jegyüket is kezeli, majd visszamegy a panaszoshoz, mivel a vonat megállóhoz érkezik. A másik (4. sz.) felvétel szerint itt történik az, hogy a jegyvizsgáló az ajtó felé mutogatva többször leszállásra próbálja rávenni a panaszost, belép az ülések közé, illetve a panaszos is feláll, de csak a szóbeli vita folytatódik köztük, az ülések közti teret nem hajlandó elhagyni.

Ezt követően a jegyvizsgáló leszáll a vonatról, majd visszamegy, és ismét a panaszoshoz lép, feltehetőleg újra leszállásra szólítja fel, majd – mivel a panaszos nem mozdul – az ülésétől újra megindul a vonat ajtaja felé, kezében egy kabátot fogva (a nyomozás adatai alapján a panaszosét), majd azt leviszi az álló vonatról. Ekkor már egy utas (egy sötét kabátot viselő, hosszú, szőke hullámos hajú, erősebb testalkatú nő, akinek személyazonossága azonban nem állapítható meg) is feláll, és az ajtó melletti ülésekhez lép, hogy a jegyvizsgálót és a panaszost figyelje. Ezt követően a jegyvizsgáló ismét fellép a vonatra, és az ajtótól neki bal kéz felőli irányba (nem a panaszos felé) elindul. Ekkor a panaszos feláll az ülésből, és ahhoz az ajtóhoz megy, ahol a jegyvizsgáló indulás előtt a kabátját levitte a vonatról, majd meghúzza a vészféket. A jegyvizsgáló a kocsi másik végéből sietős léptekkel megindul a panaszos felé. A panaszos a jobb karjával húzza meg a vészféket, és amíg azt fogja, a jegyvizsgáló irányába néz. A jegyvizsgáló egészen az ajtóig előre siet, ahol megkapaszkodik jobb kezével az ajtó melletti kapaszkodóban, miközben a panaszos egyből kifordul felé és a korábban felemelt kezét támadóan a jegyvizsgáló feje irányába lendíti. A felvételen nem vehető ki tisztán, hogy az ütés a jegyvizsgálót eltalálja-e, illetve az sem, hogy pontosan mi történik kettőjük között. A jegyvizsgáló takarja a panaszost, csak az látszik, hogy a jegyvizsgáló is előre nyújtja karját a panaszos irányába, majd nagyon gyorsan (kb. 2-3 másodperc alatt) kifordulnak a kamerafelvétel szerint baloldalra, miközben a jegyvizsgáló megpróbálja hátrafelé tolni (a másik ajtó irányába) a ruhájába két kézzel kapaszkodó panaszost. Amikor eléri az ajtót, a panaszos teste két fiatal utas takarásába kerül, csak a jegyvizsgálóba kapaszkodó karjai láthatók. A jegyvizsgálót pedig 1-2 másodperc múlva az említett női utas takarja el, aki odalép és megpróbálja őket szétválasztani. Szinte ezzel egy időben

a kamera irányából (a dulakodóknak jobb kéz felől) ott terem mellettük egy fekete ruházatot viselő fiatalember, akiről később kiderült, hogy civil ruhás r. főhadnagy. A rendőr a panaszost próbálja lefogni. A jegyvizsgálót a másik ajtó irányába a női utas tolja hátra. Az intézkedő rendőr kb. fél percig próbálja a panaszost csitítani, feltehetően beszélnek (kb. hátközépig és oldal irányból láthatók csak, a panaszost az ajtónál álló két fiatal utas kissé takarja). Ezt követően a jegykezelő leszáll a vonatról, illetve a civilben lévő rendőr kíséretében a panaszos is leszáll a csomagjával.

A felvételeket megvizsgáló és arról feljegyzést készítő r. százados szerint tehát a panaszos egyértelműen, támadó mozdulattal a jegyvizsgáló feje irányába legyint, majd egyből össze is kapaszkodnak, ugyanakkor – a takarás és a viszonylag távoli kamera miatt – nem vehető ki tisztán a felvételen, hogy eközben ki az, aki a másikkal szemben innentől továbbra is támadóan lép fel, miért nem engedik el egymást.

6) A K.-i Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztály Nyomozó Alosztálya tanúként hallgatta ki a panaszos ellen folyó büntetőeljárásban a vezető jegyvizsgálót. A tanúkihallgatási jegyzőkönyv a panasz szempontjából az alábbi releváns információkat tartalmazza.

A vonat fülkéjében utazó alvó panaszost a jegyvizsgáló felébresztette, aki átadott neki egy regisztrációs jegyet, ami Budapest és T. város közötti távolságra szólt. Mivel a vonat már elhagyta T. várost, a jegyvizsgáló megkérdezte, hogy hová tart a panaszos, aki azonban nem adott egyértelmű választ, azt mondta, hogy kér egy regisztrációs jegyet Gy. városba. A jegyvizsgáló igazolványt kért tőle, mivel csak annak felmutatása ellenében adhat ki ilyen jegyet. A panaszos megkérdezte, hogy mi lesz a következő állomás. A jegyvizsgáló közölte, hogy A. város, mire a panaszos azt mondta, hogy akkor addig kér jegyet. A jegyvizsgáló közölte, hogy addig adja ki a jegyet, de személyi igazolványára akkor is szüksége van. A panaszos a lezárt táskájából egy kártyaformátumú személyigazolvány fénymásolatát vette elő és adta át. A jegyvizsgáló érvényes igazolványt kért tőle, mert a fénymásolatot nem tudta elfogadni. Ezután ismét egy fénymásolatot adott át a panaszos, „aminek a hátulján volt egy pecsét, és valamiféle írás”. A jegyvizsgáló közölte, hogy azt sem tudja elfogadni, adjon a panaszos egy hivatalos igazolványt. A panaszos azonban azt mondta, hogy nem ad, és az átadott papírt el kell fogadnia, hiszen már korábban elfogadta tőle. A jegyvizsgáló közölte, hogy nem emlékszik, hogy az utassal valaha is találkozott, illetve azt is, hogy majd A. városban le kell szállnia, majd ezzel otthagya. A jegyvizsgáló folytatta a jegykezelést, és még egyszer elment a panaszos mellett.

A tanúvallomás szerint, amíg a jegyvizsgáló a panaszos közelében volt, őt folyamatosan szidalmazta, de a jegyvizsgáló nem törődött vele. Időközben a vonat megérkezett A. városba, és a jegyvizsgáló leszállt a vonatról, „megállj” jelzést adott a vezetőnek és a szolgálattevőnek. Ezt követően visszalépett a szerelvényre és kérte a panaszost, hogy a szerelvényt hagyja el. A panaszos a jegyvizsgáló többszöri kérésére sem volt hajlandó megmozdulni, hanem folyamatosan magyarázott, hogy miért nem fogadja el az igazolványát, nem fog leszállni. A jegyvizsgáló ekkor a panaszos fogason lévő kabátját leakasztotta, levitte a vonatról, és letette a vonat melletti peronra, mivel

arra gondolt, hogy annak hatására talán elhagyja a szerelvényt és a vonat el tud indulni. A panaszos ennek ellenére nem volt hajlandó a kocsit elhagyni.

Mivel a jegyvizsgáló úgy érezte, „patthelyzet” alakult ki, és nem lesz megoldás, megkérdezte a panaszost, hogy a kabátja nélkül is fenn akar-e maradni. A panaszos azonban azt mondta, hogy a vonatról nem száll le, és a jegyvizsgáló hozza vissza a kabátját. A jegyvizsgáló ezt követően leszállt és „indulásra készen” jelzést adott, a szerelvény pedig elindult. Mikor az ajtó bezárult és a vonat elindult, a panaszos az ajtóhoz lépett. A jegyvizsgáló közölte vele, hogy a következő megálló A-F., ahol le tud szállni, és visszamehet kabátjáért, majd pedig elindult, hogy munkáját folytassa.

A panaszos ottmaradt az ajtónál és meghúzta a vészféket. A szerelvény ekkor már félig elhagyta a peront, de az állomás területét még nem. A vonat megállt, a jegyvizsgáló pedig elindult az ajtó felé, mivel ilyen esetekben vissza kell állítania a vészféket és „indulás” jelzést kell adnia. A panaszos viszont ahelyett, hogy leszállt volna, felé fordult és nekiesett. Megpróbálta többször is megütni, és megrúgni. A rúgások nem találták el a jegyvizsgálót, az ütések közül viszont az egyik elérte a bal arcfelét, de sérülést nem okozott. A jegyvizsgáló a két vállánál megragadta a panaszost, miközben ő tovább kapálózott, hogy megüsse, de már nem sikerült neki. Annak érdekében, hogy a jegyvizsgáló lecsitítsa a panaszost, beszorította az ajtó melletti sarokba. Ekkor lépett oda egy férfi, aki közölte, hogy rendőr, szétválasztotta őket, a panaszost pedig lefogta.

A jegyvizsgáló a tanúkihallgatás során úgy nyilatkozott, hogy a nem kívánatos személyek eltávolítása érdekében a csomag és a ruházat szerelvényről való eltávolítását szokták használni, ami általában célravezető, hiszen az emberek ragaszkodnak csomagjaikhoz.

7) A K.-i Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztály Vádelőkészítő Alosztálya tanúként hallgatta ki a panaszos elleni büntetőeljárásban a vonaton utazó, és magát szolgálatban helyező, intézkedő r. főhadnagyot is. A tanúkihallgatási jegyzőkönyv a panasz szempontjából az alábbi releváns információkat tartalmazza.

A r. főhadnagy 2011. március 28-án munkába utazás miatt a Budapest-Gy. város vasútvonalon közlekedett, ahol az első szerelvény középső részén, annak első harmadában foglalt helyet. 6 óra 30 perckor A.-A.-n, az állomáson tartózkodás ideje alatt arra lett figyelmes, hogy a vonat elejéből kiabálás hallatszik, amit azonban a távolság miatt nem értett. A kiabálás egy személytől hallatszott, és 5-10 másodpercig tartott, majd miután elcsendesült, a vonat elindult. A kiabálás alatt a r. főhadnagy előre nézett a kb. 1 méter széles közlekedő részen, de nem látott senkit, a kiabálást nem tudta személyhez kötni. Miután elindult a vonat, egy idős személyt látott az ajtóhoz lépni (a panaszost), mint aki keresne valamit az ajtó közvetlen környezetében, majd pedig azt látta, hogy az első, jobb oldali ajtó melletti vészféket meghúzza, így a vonat az elindulást követően kb. 50 méter megtétele után, még mielőtt felgyorsíthatott volna, az állomás területén ismét megállt. A r. főhadnagy ekkor a közlekedő folyosó vonalában – 30-40 méteres távolságból – meglátta a panaszossal együtt a jegyvizsgálót

is: úgy látta, hogy kezdeményezően a panaszos a jegyvizsgáló felé lépett, valamelyik kezét magasba emelte, mintha nyitott tenyérrel (talán jobb kézzel) ütött volna, majd a két fél egymás ruházatát a mellkas részen megfogva összekapaszkodott és dulakodni kezdtek. Ezt látva a rendőr felállt a helyéről és nagy lendülettel elkezdett a felek irányába szaladni, miközben hangosan kiáltotta az előtte, a közlekedő részre kilépő és bámészkodó személyeknek, hogy álljanak félre. A két személyt beérve, az első ajtók vonalában közéjük lépett, majd a panaszos felsőruházatát és kezeit megfogva igyekezett őt a jegyvizsgálóról lefejtetni. Eközben a rendőr hangosan kiáltotta, hogy „Rendőrség!” és felszólította a panaszost, hogy cselekményét hagyja abba. Az ellenkező ajtó irányába tolta a panaszost, és igyekezett kifordítani, ő azonban felindult állapota miatt ellenállt, megfeszítette magát, majd ahogy felfogta, hogy rendőri intézkedés alatt áll, elengedte a jegyvizsgálót. Ekkor ütés, egyéb bántalmazás a két fél között nem történt, csak görcsösen egymásba kapaszkodva feszültek egymásnak.

A rendőr a távolság miatt kivehetően csak a dulakodást látta egyértelműen a két fél között, és azt, hogy a panaszos emeli a kezét elsőként a jegyvizsgáló felé, majd pedig összekapaszkodnak. Azt azonban azt nem látta egyértelműen, hogy el is találja-e a jegyvizsgálót. Megítélése szerint a panaszos lépett fel támadólag elsőként.

A tanúvallomásra szóló jegyzőkönyv szerint a r. főhadnagy közbelépésének köszönhetően 5-10 másodperces dulakodás után a felek elengedték egymást. Az alkalmazott testi kényszer során sérülés nem történt, a panaszos a rendőr irányába támadást, fenyegetést nem intézett.

A panaszos elmondta a rendőrnek, hogy a jegyvizsgáló ledobta a kabátját a vonatról, ezért húzta meg a vészféket, mivel azt nem akarta elveszíteni. A kedélyek megnyugodni látszottak, ezért a rendőr a vonat ajtaját kinyitotta, lelépett a szerelvényről és először csak a közelben keresve, de aztán visszatekintve meglátott egy ruhadarabot a párhuzamos sínpár mellett kb. 50 méteres távolságban. A r. főhadnagy megkérte a panaszost, hogy együtt menjenek vissza a kabátjához, és azt vegye magához. A panaszos a táskáit nem akarta a vonaton hagyni, „mintha abban az élete lett volna, ragaszkodott azokhoz és anélkül nem volt hajlandó egy lépést sem tenni”.

A rendőr vallomásában úgy nyilatkozott, hogy igazolásra szólította fel a panaszost, aki átadott egy közjegyző által hitelesített személyi igazolvány másolati lapot, ami eredetileg A4-es méretű lap lehetett, de az írások mentén, szabálytalanul volt elvágva. A papíron a személyi igazolvány mindkét oldala másolatban szerepelt oly módon, hogy az egyik utólag lett a másik mellé felragasztva A4-es lapra.

A panaszos elmondta, hogy Budapestről Gy. városba szeretett volna utazni, de érthetetlen módon csak T. városig kért regisztrációs jegyet, amit meg is mutatott a rendőrnek. Elaludt a vonaton, majd a jegyvizsgáló kérte tőle a jegyét, és mivel a panaszosnak nem volt jegye, az igazolványát kérte. A panaszos átadta a közjegyző által hitelesített iratmásolatot, arra azonban a jegyvizsgáló azt mondta, hogy nem

fogadja el és szálljon le, ha nem tudja magát igazolni hiteles okmánnyal. A panaszos elmondása szerint ugyanez a jegyvizsgáló ezt a papírt egy néhány héttel korábbi utazása során elfogadta. A panaszos azt is elmondta, hogy azért volt hitelesített másolata, mert már több alaklommal ellopták iratait és egyéb tárgyait, és ezzel akarta megelőzni, hogy az eredeti személyi igazolványát ellopják.

A rendőr ezt követően egyeztetett a jegyvizsgálóval, valamint a vonat vezetőjével a vonat várakozásáról, valamint mielőbbi indíthatóságáról, amivel kapcsolatban úgy tájékoztatták, hogy a vészleállítást követően a vonat továbbhaladásra képes.

A r. főhadnagy jelentette az esetet a K.-i Rendőrkapitányság ügyeletének, valamint intézkedő járőrt kért a vasútállomásra a panaszos előállítása, és a jegyvizsgáló beszállítása érdekében, közfeladatot ellátó személy elleni erőszak büntetének megalapozott gyanúja miatt. A rendőr a panaszossal visszaült eredeti ülőhelyére, ahol elmondta neki, hogy az eset kivizsgálása miatt előállítják a K.-i Rendőrkapitányságra kihallgatás és a további szükséges nyomozati cselekmények elvégzése céljából, amit megértett. A k.-i vasútállomáson a panaszost a már ott várakozó intézkedőkhöz – egy r. főtörzsőrmesterhez és egy r. törzsőrmesterhez – kísérte.

A r. főhadnagy ezután a jegyvizsgálóhoz ment és mindenképpen arra kérte, hogy oldja meg leváltását, mivel kihallgatása azonnal szükséges. Mivel egyedüli jegyvizsgáló volt a kétszerelvényes vonaton, és azt nem adta át másik vonatkísérőnek, addig nem vihették el a rendőrök. A váltás megérkezéséig a rendőr őt is szóban hallgatta meg. A jegyvizsgáló elmondta, hogy az idős személy T. városig rendelkezett regisztrációs jeggyel, ezért kérte, hogy adjon részére Gy. városig jegyet. A jegyvizsgáló személyi igazolványt kért a panaszostól, azonban ahelyett másolati iratot kapott tőle, amit nem fogadott el. Mivel a panaszos mást nem adott, a jegyvizsgáló leszállásra szólította fel, amelynek a férfi nem tett eleget. Emiatt a jegyvizsgáló ledobta a panaszos kabátját a vonatról, majd mivel azt követően sem szállt le, a szerelvényt elindította. Ekkor következett be a vészleállítás és a dulakodás, melynek során – elmondása alapján – a panaszos egy alkalommal nyitott tenyérrel arcon ütötte a jegyvizsgálót, de annak következtében nem sérült meg. A rendőr nyilatkozata szerint nem volt látható a jegyvizsgáló arcán sérülés. A szóbeli meghallgatás ideje alatt érkezett Budapest irányából egy nemzetközi gyorsvonat, amin több jegyvizsgáló is utazott, és egyikük a személyvonat szerelvényét átvette, ami így 7 óra 25 perc körül, kb. fél órás késéssel továbbindult. Ezt követően szállították be a panaszost és a jegyvizsgálót a K.-i Rendőrkapitányságra.

A r. főhadnagy vallomásaiban úgy nyilatkozott továbbá, hogy a vonat azon kocsijában, ahol a panaszos tartózkodott, a rendőrön kívül ültek még utasok, de nem figyelte meg, hogy ismerősök lehetnek-e közöttük. Arról sincs tudomása, hogy az intézkedést átvevő rendőrök felírták-e más utasok adatait. A r. főhadnagy külön adatgyűjtést, tanúkutatást a felek lenyugtatása, a biztosítási feladatok, illetve a központi menetirányítóval történő folyamatos egyeztetés miatt nem tudott végezni.

8) A K.-i Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztály Nyomozó Alosztályának r. törzssászlós nyomozója gyanúsítottként hallgatta ki a panaszost.

A kihallgatási jegyzőkönyv tanúsága szerint közölték a panaszossal, hogy – a Be. 179. §-ának (1) bekezdése alapján – gyanúsítottként hallgatják ki, mert a rendelkezésre álló adatok szerint megalapozottan gyanúsítható azzal, hogy 2011. március 28-án 6 óra 30 perc körül az A. város, F. úton lévő vasútállomáson közlekedő 4920-as számú személyvonaton, az állomásról történő elindulást követően a vészféket meghúzta, majd a jegyvizsgálóval dulakodni kezdett, melynek során öt egy alkalommal arcon ütötte. Annak során a sértettnek nyolc napon belül gyógyuló könnyű sérülései keletkeztek. A fentiek alapján a panaszos megalapozottan gyanúsítható egy rendbeli, a Btk. 230. §-ának 1. fordulataiba ütköző és aszerint minősülő közfeladatot ellátó személy elleni erőszak büntetnének elkövetésével. A panaszost figyelmeztették arra, hogy a Be. 196. §-a szerinti a gyanúsítás ténye miatt panaszt tehet.

A panaszos azt válaszolta, hogy panaszt tesz, mert az, amivel gyanúsítják, „nem történt meg”.

A r. törzssászlós tájékoztatta a panaszost – a gyanúsított kihallgatás egyéb elemei mellett – arról is, hogy kihallgatását követően a bűnügyi nyilvántartási rendszerről, az Európai Unió tagállamainak bíróságai által magyar állampolgárokkal szemben hozott ítéletek nyilvántartásáról, valamint a bűnügyi és rendészeti biometrikus adatok nyilvántartásáról szóló 2009. évi XLVII. törvény 6. §-a alapján róla fényképfelvétel készül, illetve a törvény 44. és 46. §-a alapján ujj- és tenyérynymatot vesznek. Figyelmeztette, hogy a nyilvántartásba vétel ellen nincs helye panasznak, a fényképfelvételek készítését és a mintavételt pedig túrni köteles, utóbbival kapcsolatos ellenszegülése esetén vele szemben testi kényszer alkalmazható. A közlés tudomásulvételét a panaszos nem írta alá.

A panaszos nem kívánt vallomást tenni, és semmilyen kérdésre nem volt hajlandó válaszolni. A jegyzőkönyvre kézzel rávezették, hogy a jegyzőkönyvet sem volt hajlandó aláírni, ezért azt hatósági tanú jelenlétében olvasták fel.

9) A K.-i Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztályának feljegyzései szerint a panaszos a kihallgatását követően a jegyzőkönyvet, illetve a bűnügyi nyilvántartásba vételnél az ujjnyomat-és tenyérynymat lapokat nem volt hajlandó aláírni, ezért az eljárási cselekményeket (a jegyzőkönyv felolvasását, illetve a nyilvántartásba vételt) hatósági tanú jelenlétében hajtották végre, amit aláírásukkal tanúsítottak.

10) A K.-i Rendőrkapitányság vezetője a megyei rendőr-főkapitányság bűnügyi osztályvezetőjéhez intézett megkeresésében (amelyben a panaszos folytatólagos kihallgatását kérte) azt közölte, hogy a panaszossal korábban közölt gyanúsításban foglaltakat úgy pontosította, hogy amikor a panaszos a jegyvizsgálót egy ízben arcának bal felén megütötte, annak következtében a sértettnek sérülése nem keletkezett. Ez a pontosítás ugyanakkor a közölt gyanúsítás törvényi tényállását, minősítését nem érinti

(továbbra is megalapozottan gyanúsítható egy rendbeli, a Btk. 230. §-ának 1. fordulataiba ütköző és aszerint minősülő közfeladatot ellátó személy elleni erőszak büntetnének elkövetésével).

11) A K.-i Városi Ügyészség a panaszos gyanúsított kihallgatása ellen bejelentett panaszát elutasította. A határozat indokolása megismétli a gyanúsított kihallgatásról szóló jegyzőkönyvben foglalt tényállást azzal a különbséggel, hogy a jegyvizsgálónak a bántalmazás következtében sérülése nem keletkezett.

A nyomozati iratok alapján az ügyészség azt állapította meg, hogy a gyanúsított közléskor a panaszos terhére rótt bűncselekmény megalapozott gyanúja fennállt, a nyomozó hatóság intézkedése törvényes volt.

12) Az elfogás végrehajtásáról és a kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentésnek az intézkedés alapjául szolgáló esemény rövid leírása rovata lényegét tekintve megfelel a vonaton intézkedő r. főhadnagy tanúként tett vallomásában foglaltaknak [állásfoglalás II. rész 7) pont]. A jelentés az alábbi többletinformációt tartalmazza.

Amikor a vonat A. állomásról elindult, majd kb. 50 méter megtétele után – a panaszos által meghúzott vészfék miatt – megállt, és a r. főhadnagy meglátta, hogy a panaszos nekiment a jegyvizsgálónak és dulakodni kezdtek, felállt ülőhelyéről, odafutott. Mivel szolgálati igazolványa felmutatására nem volt lehetősége, a birkózó felekhez érve hangosan tudomásukra hozta, hogy rendőr és az aktív dulakodást kifejtő panaszost mellkasánál, kezénél lefogva a vonat csukott ajtajához nyomta, közben felszólította magatartása, a dulakodás abbahagyására. A panaszos a felszólításnak eleget tett, a jegyvizsgálót elengedte, aki hátralépett.

A panaszos kabátjának magához vételét, illetve a felek meghallgatását követően, mivel a panaszos együttműködő volt, a rendőr a vonaton az eredeti helyére ült vele vissza. K. város vasútállomáson egy r. főtörzsőrmester és egy r. törzsőrmester járőr páros segédkezett az előállításban, azt követően, hogy a jegyvizsgálót 7 óra 25 perckor leváltották, és a vonatot továbbengedték. A panaszos a körözési rendszerben nem szerepelt, tételes ruházat- és csomagátvizsgálása a rendőrség épületében történt meg.

A jelentés szerint a panaszost a Rendőrségről szóló 1994 évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 29. §-ának (1) bekezdés I. fordulata alapján igazoltatták, a 31. § (1) bekezdése alapján átvizsgálták.

A r. főhadnagy az Rtv. 33. §-ának (1) bekezdés a) pontja alapján – szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten érést követő – elfogást hajtott végre.

Az Rtv. 47. §-a alapján a rendőr testi kényszer alkalmazott a panaszossal szemben. A jelentés szerint a kényszerítő eszköz alkalmazására való figyelmeztetés megtörtént. A rendőri intézkedés során a panaszosnak sérülése, a kényszerítő eszköz alkalmazása

során anyagi kára nem keletkezett. A panaszos az Rtv. 18. §-ának (1) bekezdése alapján hozzátartozója kiértesítését nem kérte.

13) Az elfogás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló parancsnoki vélemény és kivizsgálás alapján az igazoltatás, az átvizsgálás és az elfogás jogszerű és szakszerű; a kényszerítő eszköz alkalmazása jogszerű, szakszerű és arányos volt.

14) Az előállítás időtartamáról szóló igazolás tanúsága szerint a panaszos előállítása az Rtv. 33. §-a alapján 2011. március 28-án 6 óra 30 perctől 13 óra 30 percig tartott. Az előállítás időtartama alatt a panaszosnak sérülése és panasa nem keletkezett, élelmezést nem kért. Az igazolás tartalmazza – más jogvédő szervezetek mellett – a Testület elérhetőségeit. A dokumentumot, illetve egy példánya átvételét a panaszos aláírásával tanúsította.

15) A rendőrség továbbította a Testületnek az előállított személy jogairól, kötelezettségeiről, valamint az előállító helyiség rendjéről szóló tájékoztatót, amit az ügyeletes aláírt, a panaszos pedig az abban foglaltak tartalmának megismerését és tudomásul vételét aláírásával igazolta.

16) A panaszossal szemben intézkedő valamennyi rendőr jelentést készített a panaszolt rendőri intézkedés részleteiről. A rendőri jelentések az állásfoglalás II. részének fentebb ismertetett rendőrségi irataiban írtakhoz képest az alábbi kiegészítő információkat tartalmazzák.

a) A K.-i Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztály Nyomozó Alosztályának r. főhadnagya, aki a panaszossal szemben a vonaton intézkedett, az alábbiakat nyilatkozta.

A panaszossal szemben a Btk. 230. §-a szerinti közfeladatot ellátó személy elleni erőszak büntettének megalapozott gyanúja miatt alkalmazott kényszerítő eszközt, illetve az Rtv. 33. §-ának (1) bekezdés a) pontja alapján (szándékos bűncselekmény elkövetésén tettenérés miatt) elfogást fogatosított, akit azt követően előállították a K.-i Rendőrkapitányságra.

A rendőr úgy nyilatkozott, hogy a panaszossal közvetlenül az intézkedést követően, még a rendőrkapitányságra történő beszállítása előtt egyértelműen és több alkalommal közölte, hogy közfeladatot ellátó személy elleni erőszak bűncselekményének megalapozott gyanúja miatt a K.-i Rendőrkapitányságra állítják elő az eset tisztázása, kihallgatása és az egyéb szükséges eljárási cselekmények elvégzése miatt, ahol álláspontját elmondhatja, azt vizsgálni fogják.

A r. főhadnagy a K.-i Rendőrkapitányság járőrszobájában készítette el a személyi szabadságot korlátozó intézkedésről szóló jelentést, az idő alatt a panaszos is ott tartózkodott. A panaszos sem a vonaton történő rendőri intézkedés, sem a bekísérése, sem a jelentés elkészítésének idején nem jelezte a r. főhadnagy felé, hogy rosszul van, betegségben szenved, vagy bármiféle gyógyszerre van szüksége, illetve ilyen

körülményről a későbbiekben sem szerzett tudomást. A rendőr a rosszullét tüneti jeleit sem tapasztalta a panaszosnál. A testi kényszer, valamint az előállítás vonatkozásában a panaszos panaszát nem fejezte ki, azzal kapcsolatban sérülésre, ruházatának megrongálódására nem hivatkozott, mivel azok nem is keletkeztek. A panaszos nem kérte, hogy a történetekről hozzátartozóját, vagy más személyt a rendőr értesítsen. A panaszos továbbá azt sem jelezte, hogy élelmezést kér, de mindezen lehetőségeiről a rendőr szóban tájékoztatta őt.

A r. főhadnagy a Közrendvédelmi Osztálynak adta át a panaszost, mivel neki 2011. március 28-án 7 órától egy büntetőügyben kellett gyanúsítottat kihallgatnia, így is azt – a panaszossal szembeni intézkedés miatt – csak 8 óra után tudta megkezdeni (8 óra 46 perctől 9 óra 58 percig tartott), a panaszos kihallgatása ezzel egy időbe esett (9 óra 5 perc és 9 óra 31 perc között tartott). A kihallgatások külön irodában történtek, tehát valószínűleg a panaszosnak az az állítása, hogy a r. főhadnagy az ő gyanúsítottként kihallgatásában részt vett, vagy abban bármiféle szerepe is lett volna, mivel egyszerűen nem volt ott.

A r. főhadnagy nyilatkozata szerint az, hogy a panaszos mozgásképtelen személynek mondta magát, szintén nem igaz, mivel a jegyvizsgálóval történt összekapaszkodása során jelentős erőfeszítést tanúsított, mire egyáltalán hajlandó volt elengedni őt. A rendőr szerint a panaszos életkora ellenére sem mondható mozgásképtelen, magatehetetlen személynek.

A rendőri jelentés szerint a panaszost nem a személyazonosság megállapítása, azzal kapcsolatos szabály megszegése céljából állították elő, nem amiatt, hogy a r. főhadnagy nem fogadta el az előállítás során a közjegyző által hitelesített személyi igazolvány másolatát, ami egyébként összehajtogatott, gyűrött, szabálytalanul kivágott papír volt. A r. főhadnagy ezzel összefüggésben ugyanakkor megjegyezte, hogy „a személyi okmányokkal kapcsolatosan azok sértetlen állapotban való megőrzése az okmány tulajdonosának az egyik kötelezettsége, annak megrongálódása esetén azt cserélnie kell, és az a hiteles másolat tekintetében is fennáll.”

b) A panaszos előállításában közreműködő r. főtörzsőrmester és r. törzsőrmester utólag készült jelentésükben előadták, hogy 2011. március 28-án 6 órától 18 óráig látták el szolgálatukat. Annak során, 6 óra 30 perckor a K.-i Rendőrkapitányság ügyeletes tisztje utasította őket, hogy menjenek a K. városi MÁV állomásra, mivel onnan bejelentést tett, illetve rendőri segítséget kért a Bűnügyi Osztály Nyomozó Alosztályának r. főhadnagy beosztottja. A r. főhadnagy azt a tájékoztatást adta, hogy a Budapest-Győr között közlekedő személyvonaton intézkedett, és az intézkedés alá vont személy előállításában kér segítséget. A járópár 6 óra 50 perc körül érkezett a helyszínre, ahol felvették a kapcsolatot a r. főhadnaggal, aki arról tájékoztatta őket, hogy a panaszost szándékos bűncselekmény elkövetésén érte tetten, előállításában, illetve a K.-i Rendőrkapitányságra történő beszállításához kér segítséget.

A járőrök kizárólag a panaszos MÁV állomásról a K.-i Rendőrkapitányság épületébe történő beszállításában segédkeztek, az intézkedés további eljárási cselekményeinél nem voltak jelen. A személyi szabadságot korlátozó intézkedést a rendőrkapitányságra történő előállítás követően a továbbiakban a r. főhadnagy folytatta le, ő készítette el a személyes szabadságot korlátozó intézkedésről szóló jelentést is.

c) A panaszos gyanúsított kihallgatását foganatosító r. törzssászlós nyomozó nyilatkozata az alábbi releváns információkat tartalmazza.

A rendőr 2011. március 28-án forrónyomos szolgálatot látott el, munkaideje 6 órától 14 óráig tartott. Az eligazítást követően utasítást kapott két férfi kihallgatására a reggel történt bűncselekménnyel kapcsolatban. Elsőként a sértettet hallgatta ki, aki jegyvizsgálóként T. település után kezdte ellenőrizni a jegyeket, köztük a panaszosét is. A panaszos nem rendelkezett érvényes jeggyel, ezért ki akart állítani részére egy regisztrációs jegyet, amihez kérte az igazolványát. Két sima fénymásolat után került elő a közjegyző által hitelesített igazolvány, de addigra a panaszos már folyamatosan sértegette a jegyvizsgálót. Mivel a jegyvizsgáló az igazolványt nem fogadta el, A. állomáson le akarta szállítani a vonatról, de annak a panaszos nem tett eleget. A jegyvizsgáló a panaszos kabátját leakasztotta a fogasról és levitte a peronra, azzal a céllal, hogy így talán el tudja távolítani a panaszost a szerelvényről. A panaszos nem szállt le, a vonat pedig elindult. Még az a.-i állomáson a panaszos meghúzta a vészféket. Ezt követően, amikor a jegyvizsgáló az ajtóhoz ment, nekiesett, ütlegelni kezdte, és egy alkalommal arcon találta. A jegyvizsgáló a panaszost lefogta, és akkor lépett közbe a r. főhadnagy, aki őket szétválasztotta, a panaszos előállításához pedig segítséget kért. Ezt követően hallgatta ki a panaszost.

A rendőri jelentés szerint a r. törzssászlós először a K.-i Rendőrkapitányság járőri helyiségében találkozott először a panaszossal, akit megkért, hogy menjen el vele az irodájába, ahol elkezdte kihallgatását. A panaszos az irodában szinte kérdés nélkül elkezdte mondani a történetét, hogy a jegyvizsgáló nem fogadta el az igazolványát, és ez milyen dolog, a csomagjait kitépte a kezéből, a kabátját ledobta a vonatról, majd elindította a vonatot. A panaszos ezért húzta meg vészféket. A nyomozó ezt követően közölte vele a gyanúsítás tényét. Próbálta a panaszosnak elmagyarázni, hogy azért van a rendőrségen, mert bántalmazta a jegyvizsgálót. Erre felháborodva közölte, hogy „konceptiós per” áldozata, rágalom, amit mondanak. A rendőr közölte vele, hogy az igazolványát elfogadja, de a büntetőeljárásnak nem az igazolvány az oka, hanem, hogy bántalmazott egy közfeladatot ellátó személyt.

A jegyzőkönyv felvétele alkalmával, a tényállás közlését követően a panaszos panaszt jelentett be gyanúsított kihallgatásával szemben. A jogaira történő figyelmeztetések után közölte, hogy nem kíván vallomást tenni, amit a rendőr a jegyzőkönyv vallomási részében rögzített. Ismételt figyelmeztetésre sem volt hajlandó vallomást tenni, mondván, hogy „sérelem érte és még ő van megrángatva, ez egy konceptiós eljárás”. A kihallgatás során a nyomozó többször közölte a panaszossal, hogy az eljárás során beszerzik a vonaton készült videokamerák felvételeit, amelyek alapján változhat a jogállása, de az elsődleges információk alapján szükséges a gyanúsított kihallgatása.

Miután a jegyzőkönyv elkészült és kinyomtatta a rendőr, a panaszos közölte, hogy nem hajlandó semmit aláírni. Ezt követően a r. törzszászlós a munkatársai segítségével egy hatósági tanút hívott, akinek jelenlétében a teljes jegyzőkönyvet felolvasta, annak tényét az utolsó lapon rögzítette, és azt a hatósági tanú is aláírta.

Ezt követően – annak elkerülése érdekében, hogy a panaszosnak ismét meg kelljen jelennie a K.-i Rendőrkapitányságon – a r. törzszászlós intézkedett a „rabosítás” elvégzéséről, amit egy r. zászlós hajtott végre. A r. törzszászlós közölte a r. zászlóssal, hogy a panaszost a „rabosítást” követően szabadíthatja, majd pedig az iratokat összekészítette és átadta a parancsnoknak. A r. törzszászlós azután másik feladat elvégzésére kapott utasítást, a panaszossal nem találkozott többet, így nincs tudomása arról sem, hogyan történt meg a szabadon bocsátása. Később értesült arról, hogy a panaszos sehol nem volt hajlandó aláírni egyetlen okiratot sem, mindenhova hatósági tanút kellett hívni.

A r. törzszászlós a jelentésben úgy nyilatkozott továbbá, hogy a panaszos kihallgatása során egyetlen alkalommal sem közölte vele, hogy szívbeteg, és gyógyszerrel kellene bevennie. A gyógyszer bevitelére bármikor lett volna lehetősége, hiszen a csomagjai végig vele voltak. Folyamatosan azt hangoztatta, hogy egy „konceptiós per áldozata”.

Az irodában többen dolgoznak a rendőrök, ennek ellenére a panaszos kihallgatását a rendőr mindvégig egyedül végezte, abban senki más nem vett részt, a jegyzőkönyv pedig a panaszos jelenlétében készült.

d) A panaszosról fényképfelvételt készít, illetve ujj- és tenyérlenyomatát rögzítő r. zászlós bűnügyi technikus jelentésében előadta, hogy 2011. március 28-án 6 órától 14 óráig teljesített bűnügyi technikusként szolgálatot. A reggeli eligazítást követően szolgálati feladatait hajtotta végre a bűnügyi technikus irodában. Csak arról volt tudomása, hogy egy idős személyt előállítottak a K.-i Rendőrkapitányságra közfeladatot ellátó személy elleni erőszak büntette miatt, annak részleteiről nem tudott.

A panaszos gyanúsított ki hallgatását a r. törzszászlós nyomozó hajtotta végre, és azt követően értesítette a r. zászlóst arról, hogy bűnügyi nyilvántartásba vételét hajtsa végre. Tekintettel a panaszos idős korára, valamint az általa közölt lakhely K. várostól való nagy távolságára, a r. zászlós a bűnügyi nyilvántartásba vételt azonnal végre szeretne volna hajtani, ezért lement abba a hivatali helyiségbe, ahol a panaszost kihallgatták, hogy a felkísérje a bűnügyi technikus irodába. A panaszost a neve, rendfokozata és beosztása közlése után tájékoztatta, hogy a 2009. évi XLVII. törvény előírásai alapján róla fényképfelvételeket, mindkét kezéről ujj- és tenyérlenyomatokat kell rögzítenie. A panaszos a tájékoztatást követően azt mondta, hogy abba nem egyezik bele, mert ő nem bűnöző és ez az egész egyébként is egy „konceptiós eljárás”. Ezt követően a r. zászlós többször is tájékoztatta őt a megjelölt törvény rá vonatkozó részéről, valamint a nyilvántartásba vétellel szembeni magatartás esetén az esetleges következményekről. Felajánlotta azt is a panaszosnak, hogy lehetősége van egy másik – általa megfelelőnek tartott – időpontban megjelenni bűnügyi nyilvántartásba vétel

céljából. A panaszos közölte, hogy inkább most vegye őt nyilvántartásba, de semmilyen iratot nem fog aláírni.

A r. zászlós közölte a panaszossal, hogy hatósági tanút fog alkalmazni, de az előreláthatólag nem lesz egyszerű, mert őt, mint előállított személyt nem hagyhatja egyedül. Telefonon felvette a kapcsolatot az akkor szolgálatot teljesítő kollégákkal, hogy ha valaki tud részére hatósági tanút biztosítani egy rövid időre, akkor értesítsék. Ezen idő alatt a panaszos hol az irodában, hol a folyosón tartózkodott, táskáit, kabátját mindig vitte magával még a mellékhelyiségbe is – azt mondta, hogy azért, mert az épületben nem bízik senkiben, fél attól, hogy valamijét ellopják. A r. zászlós többször kérdezte tőle, hogy kér-e vizet, akarja-e használni a mellékhelyiséget, van-e valami panasza. A panaszos válasza rendszeresen az volt, hogy panasza az egész eljárással szemben van, és már menni akar.

A rendőri jelentés szerint a panaszos egyetlen alkalommal sem mondta a r. zászlósnek, hogy szívbeteg és gyógyszerre lenne szüksége, továbbá a csomagjai mindvégig vele voltak és így lehetősége lett volna bármikor bevenni a gyógyszereit, amiket feltehetően mindig magánál kell tartania.

Hatósági tanú 12 órakor állt csak rendelkezésre, akkor a rendőr azonnal megkezdte a nyilvántartásba vételt, az nem tarthatott tovább 15 percnél. A hatósági tanú mindvégig jelen volt és aláírta a gyanúsított helyett a két-két tenyérynymat és ujjnyomat lapot. Ezt követően a rendőr közölte a panaszossal, hogy a személyével kapcsolatos szolgálati feladatait végrehajtotta és lekísérte a rendőrkapitányság földszinti várótermébe; a szolgálatot ellátó ügyeletesnek pedig jelentette, hogy a részére meghatározott feladatot végrehajtotta, intézkedjen a panaszos szabadításáról.

17) A K.-i Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztály Nyomozó Alosztályának vezetője a Testület felvilágosítás kérése alapján összefoglaló jelentést készített a panaszolt rendőri intézkedések kivizsgálásáról.

A jelentés a Testület által korábban ismertetett rendőri jelentésekhez képest az alábbi többletinformációkat tartalmazza.

A K.-i Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztálya 2011. március 28-án nyomozást rendelt el a panaszos ellen a Btk. 230. §-ába ütköző és aszerint minősülő közfeladatot ellátó személy elleni erőszak büntette elkövetésének megalapozott gyanúja miatt. A panaszos 2011. március 28-án 6 óra 30 perckor az a.-i vasútállomáson tartózkodó személyvonaton a vele szemben intézkedő jegyvizsgálóra rátámadt, vele dulakodott, továbbá egy alkalommal arcon is ütötte. A sértettnek a bántalmazás következtében sérülése nem keletkezett.

A bűncselekmény elkövetésekor a vonaton utazott a r. főhadnagy főnyomozó, aki észlelve a cselekményt – annak megszakítása, illetőleg súlyosabb bűncselekmény megelőzése érdekében –, intézkedésbe kezdett. Az intézkedés jogalapja az Rtv. 13. §-

ának (1) bekezdése volt. Tekintettel arra, hogy vonaton – a rendőr hivatali helyére történő beutazása során – történt az intézkedés, így a vasútállomástól a K.-i Rendőrkapitányságra történő előállításban az ügyeletes tiszttól járőri segítséget kért. A r. főhadnagy a helyszínen tájékoztatta a panaszost előállításának tényéről, okáról, és a foganatosítandó további eljárási cselekményekről, amiket a panaszos tudomásul vett, megértett.

Az összefoglaló jelentés tartalmazza, hogy a panaszos elfogásának és előállításának jogalapja az Rtv. 33. §-ának (1) bekezdés a) pontja volt [„A rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt, akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek,...”], a „további intézkedést” a gyanúsított kihallgatás és a bűnügyi nyilvántartásba vétel jelentette. Az alosztályvezető megítélése szerint az elfogás és előállítás a vonatkozó jogszabályokban előírtaknak megfelelően történt, az intézkedés jogszerű, szakszerű és arányos volt. Az előállításban a r. főhadnagyon kívül a K.-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztályának két beosztottja vett részt.

A panaszost a K.-i Rendőrkapitányság járőröknek fenntartott hivatali helyiségébe (leírójába) állították elő, és a személyi szabadságot korlátozó intézkedésről szóló jelentés elkészítésének ideje alatt végig ott tartózkodott. A jelentést a r. főhadnagy egyedül készítette el, a további nyomozati cselekményekben azonban nem vett részt.

A panaszos a jogairól, a kötelezettségeiről, valamint az előállító helyiség rendjéről szóló tájékoztatást megkapta, azt aláírásával is igazolta. A tájékoztatóban foglaltak megértését követően hozzátartozója kiértékelését nem kérte, a személyi szabadságot korlátozó intézkedéssel szemben – a panaszjogra történő kioktatást követően – nem élt panasszal, élelmezést nem kért, nyilatkozata alapján betegségben nem szenvedett, a rendőri intézkedés során sérülése nem keletkezett.

A személyi szabadság korlátozásáról készült jelentés megírásával egyidőben a K.-i Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztály Nyomozó Alosztályának r. törzssászlós nyomozója (aki aznap forrányomos nyomozóként volt beosztva) a jegyzővizsgáló kihallgatását végezte. Tekintettel arra, hogy sérülése nem keletkezett, látület vétele nem vált szükségessé. A r. törzssászlós a sértetti kihallgatást követően kísért fel a járőrszobából és kezdte el a panaszos gyanúsítottkénti kihallgatását. A panaszos a gyanúsítás közlése és az abban foglaltak ellen – a panaszjogra történő kioktatását követően – panasszal élt, vallomást nem kívánt tenni, amit a jegyzőkönyv vallomási részében rögzítettek. Miután a jegyzőkönyv elkészült, a panaszos kijelentette, hogy nem hajlandó semmit aláírni, és hogy ez az egész egy „konceptiós eljárás”.

A jegyzőkönyv felvételekor az irodában kizárólag a r. törzssászlós nyomozó tartózkodott, más hivatásos személy nem vett részt a kihallgatáson. A jegyzőkönyv hitelesítéséhez megfelelő hatósági tanúra volt szükség, akit csak hosszabb idő eltelte után sikerült találni. További nehézségeket okozott az, hogy a gyanúsítottat idős korára tekintettel nem helyezték előállító helyiségbe, ezért a hatósági tanú keresése mellett

állandó őrzéséről is gondoskodni kellett. A hatósági tanú megérkezéséig az eljáró nyomozó újból és újból megkísérelte elmagyarázni (és azzal – a gyorsabb ügymenet érdekében – együttműködésre bírni) a panaszos, mint gyanúsított számára az eljárási cselekmények végrehajtásának jogi előírásait, azok menetét. Ennek eredménytelenségét követően a felkutatott hatósági tanú jelenlétében a r. törzsszázlós a teljes jegyzőkönyvet felolvasta, amit aláírásával a hatósági tanú igazolt.

Tekintettel a panaszos életkorára, lakóhelyének a kapitányságtól való távolságára a K.-i Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztályának bűnügyi technikusa a 2009. évi XLVII. törvény előírásai alapján – soron kívül – gondoskodott a bűnügyi nyilvántartásba vételről. Felkísérte a panaszost a rendőrkapitányság bűnügyi technikai irodájába, ahol fényképfelvételt, valamint ujj- és tenyérintleneteket kívánt készíteni, illetve rögzíteni. Tekintettel arra, hogy a panaszos ekkor is azt hangoztatta, hogy ez egy „konceptuális eljárás”, és ő semmit nem hajlandó a továbbiakban sem aláírni, ezért újabb hatósági tanút kellett keresni. A szolgálatot teljesítő rendőrök leterheltsége miatt ezúttal is csak hosszabb idő eltelte után sikerült megfelelő hatósági tanút szerezni, aki a nyilvántartásba vételnél végig jelen volt, és azt követően aláírta az ujj- és tenyérintlenet lapokat.

A bűnügyi nyilvántartásba vétel végeztével a szabadon bocsátáshoz szükséges iratok, igazolás kitöltése után az ügyeletes tiszt az előállításból 2011. március 28-án 13 óra 30 perckor szabadon bocsátotta a panaszost, aki az annak tényéről szóló igazolást aláírta és egy példányát átvette.

Az összefoglaló jelentés tartalmazza azt is, hogy a panaszos a járőri helyiségben, a gyanúsított kihallgatásakor, és a bűnügyi nyilvántartásba vételkor egyetlen alkalommal sem közölte az eljáró személyekkel, hogy szívbeteget, és gyógyszert kell bevennie. Az eljáró rendőrök arra vagy bármilyen más jellegű rosszulletre utaló külső tüneteket sem észleltek. Amennyiben valóban szüksége lett volna rá, a gyógyszert bármikor bevehette volna, mert a csomagjai mindvégig vele voltak, azok nem kerültek letétbe. Nem felel meg a valóságnak továbbá az a panaszosi állítás sem, miszerint az általa átnyújtott – közjegyző által hitelesített – személyi igazolvány másolatot a rendőrség személyazonossága igazolására nem fogadta el; a fénymásolatot kizárólag a jegyvizsgáló nem fogadta el.

Az alosztályvezető tájékoztatást adott arról is, hogy a nyomozás során keletkezett bűnügyi iratok egy példányát panaszfelbírálás végett a K.-i Városi Ügyészségnek megküldték. A panaszos gyanúsítás elleni panaszát az ügyészség határozatával elutasította. A nyomozati iratokban foglaltakon túlmenően a panaszossal szemben a megalapozott gyanút a MÁV Zrt.-től beszerezett kamerafelvétel is bizonyítja. A panaszossal szemben ugyanakkor a gyanúsítás módosítása vált szükségessé, aminek végrehajtásáról (közléséről) a B.-i Rendőrkapitányságnak küldött megkereséssel kívántak eleget tenni. A megkeresett rendőri szerv viszont a megkeresésnek nem tudott eleget tenni, mert a panaszos sem az általa megadott, sem a nyilvántartásban szereplő lakcím egyikén nem tartózkodik.

Az alosztályvezető megállapítása szerint az intézkedő járőrök, az eljáró nyomozók és a bűnügyi technikus egyaránt jogszerűen, szakszerűen és a gyanúsított életkorára kiemelt figyelmet fordítva intézkedtek. Az előállítás időtartama a fogatosított nyomozati cselekmények tekintetében jóval kevesebb időt vett volna igénybe, de a panaszos eljárás során tanúsított magatartása, annak rendszeres és huzamos ideig történő akadályozása jelentősen megnövelte az előállítás idejének szükségességét, ami még ennek ellenére sem lépte túl az Rtv.-ben meghatározott 8 órás időtartamot.

18) A rendőrség továbbította a Testület részére a letéti tárgyakról szóló jegyzőkönyvet, amelyben a személyi okmányokat (személyi igazolvány két lapos másolatát, lakcímkártyát, TB kártyát, adókártyát), más nevére kiállított okmányokat, a regisztrációs jegyeket, pénztárcát és aprópénzt tüntettek fel átvett tárgyként. A jegyzőkönyv tanúsága szerint a panaszos a tőle átvett dolgokat hiánytalanul visszakapta, amit aláírásával igazolt.

III.

1) A panaszos beadványában sérelmezte, hogy a jegyvizsgáló nem fogadta el az utazási kedvezménye igénybevételéhez (a regisztrációs jegy vásárlásához) személyi igazolványa közjegyző által hitelesített másolatát.

A Testület ezzel összefüggésben a hatáskörét rögzítő szabályra hívja fel a figyelmet. Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése szerint az, akinek az Rtv. IV., V. és VI. Fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést fogatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálják el.

Ezen rendelkezés alapján a Testület hatáskörébe kizárólag rendőri intézkedések és mulasztások tartoznak (azok közül is csak az Rtv. felsorolt fejezeteinek alkalmazásával összefüggésben felmerülők).

Az Rtv. idézett rendelkezése alapján a Testületnek nincs hatásköre annak érdemi elbírálására, hogy a jegyvizsgáló nem fogadta el a személyi igazolvány – közjegyző által hitelesített – másolatát.

Azzal összefüggésben ugyanakkor, hogy a panaszos személyi igazolványát nem tartotta magánál, a Testület felhívja a figyelmet egyrészt a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény (a továbbiakban: Nytv.), másrészt a személyazonosító igazolvány kiadásáról és nyilvántartásáról szóló 168/1999. (XI. 24.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) vonatkozó rendelkezéseire.

Az Nytv. 5. §-ának (8) bekezdése szerint a személyazonosító igazolvány olyan hatósági igazolvány, amely a polgár személyazonosságát és a törvényben meghatározott adatait közhitelűen igazolja. A törvény 29. §-ának (1) bekezdése szerint a személyazonosító igazolvány a polgár írásbeli nyilatkozata, valamint az anyakönyv és a személyi adat- és lakcímnnyilvántartás [...] alapján kiállított olyan hatósági igazolvány, mely a polgár személyazonosságát és az e törvényben meghatározott adatait közhitelűen igazolja. Ugyanezen törvényhely (4) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a személyazonosságot – a személyazonosító igazolványon túl – az érvényes útlevél vagy a kártyaformátumú vezetői engedély igazolja. A személyazonosítás céljából – jogszabályban meghatározott kivételekkel – a polgár nem kötelezhető más okmány bemutatására. [Ezzel egyezően rendelkezik egyébként az Rtv. 29. §-ának (2) bekezdése is.]

A Korm. rendelet 6. §-a rögzíti, hogy a személyazonosító igazolványnak két fajtája van: az állandó és az ideiglenes. A 7. § szerint az állandó személyazonosító igazolvány az Nytv. 29. §-ának (3) bekezdésében meghatározott személy- és okmányazonosító adatokat, valamint a személyazonosító igazolvány kiállításának keltét, a kiadó magyar állam kódját és a kiállító hatóság nevét, míg az ideiglenes személyazonosító igazolvány a felsorolt adatokon kívül a kiadásának okát is tartalmazza. A jogosult részére – kérelemre – ideiglenes személyazonosító igazolványt akkor kell kiadni a 12. § alapján, ha nem rendelkezik érvényes útlevéllel vagy kártyaformátumú vezetői engedéllyel, és állandó személyazonosító igazolványának érvényességi ideje lejárt, az igazolvány cseréjét kérte adatváltozás miatt (kivétellel), vagy az igazolványt eltulajdonították, elvesztette, vagy az megsemmisült; illetve az állandó személyazonosító igazolvány – adategyeztetés vagy adatpontosítás szükségessége miatt – átmenetileg nem adható ki.

A 31. § (1) bekezdése értelmében az érvényes személyazonosító igazolványt a magyar állampolgár, a bevándorolt, a letelepedett, a menekült és az oltalmazott jogállású személy köteles sértetlenül megőrizni, jogszabályban meghatározott esetekben és módon – felhívásra – bemutatni, a visszavonás elrendelésekor vagy a jogosultság megszűnésekor, illetőleg az új állandó személyazonosító igazolvány kiadásakor a személyazonosító igazolvány átvételére jogosult hatóságnak leadni.

Az ismertetett jogszabályi rendelkezések alapján megállapítható, hogy a személyazonosság igazolására a személyazonosító igazolvány – akár az állandó, akár az ideiglenes fajtája – szolgál, illetve a fentebb említettek szerint minden olyan hatósági igazolvány, amely tartalmazza a személyazonosításhoz szükséges adatokat (érvényes útlevél, kártyaformátumú vezetői engedély). A személyazonosításra alkalmas hatósági igazolványt eredeti formában köteles minden állampolgár magánál tartani: másolata nem helyettesíti a hatóság, hivatalos szerv eljárásában.

A Testület továbbá felhívja a panaszos figyelmét, hogy azon magatartása, hogy eredeti személyazonosító igazolványát nem tartotta magánál, jogellenes cselekmény. Az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Korm. rendelet 27. §-ának (1) bekezdése szerinti személyazonosság igazolásával kapcsolatos köteleességek megszegése

szabálysértését követi el ugyanis az, aki személyazonosítására alkalmas okmányával kapcsolatos kötelezettségét megszegi, az igazoltatásra feljogosított személy felszólítására személyi adatainak bemondását, illetőleg az okmány átadását megtagadja, vagy az említett adatokra vonatkozólag az intézkedés során valótlan állít.

2) A panaszos beadványában a vele szemben folyamatban levő büntetőeljárással összefüggő cselekményeket is sérelmezett: azt, hogy előre készen volt a jegyzőkönyv, ami azt tartalmazta, hogy „a panaszos megverte a kalauzt”, illetve, hogy „külső személyeket” (azaz hatósági tanúkat) vettek igénybe a kihallgatása során. Panaszolta azt is, hogy a vele szemben a vonaton intézkedő rendőr kezdte meg a gyanúsított kihallgatását. A Testület – tekintettel a folyamatban levő büntetőeljárásra – ezen panaszrészek tekintetében is a fentebb ismertetett hatásköri szabályokra hívja fel a figyelmet.

Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése alapján a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások tartoznak, melyek az Rtv. felsorolt fejezeteinek alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri feladatok és utasítások teljesítésének kötelezettsége, azok megsértése vagy annak elmulasztása (pl. intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség),
 - a rendőri intézkedés vagy annak elmulasztása, illetőleg törvényessége (pl. igazoltatás, ruházat- csomag- jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, idegenrendészeti intézkedés, intézkedés magánlakásban, közlekedésrendészeti intézkedés),
 - a kényszerítő eszköz alkalmazása és törvényessége (pl. testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, útzár, löfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás),
- esetén van lehetősége eljárni és az adott intézkedést vagy cselekményt vizsgálni, abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A gyanúsítás közlése, a nyomozás során a jegyzőkönyv készítése, a hatósági tanú igénybevétele, valamint a nyomozó hatóság tagjának kizárására vonatkozó szabályok büntetőeljárási kérdések, amelyeket és amelyekkel szembeni jogorvoslat kérdését a Be. szabályozza [Be. 179-180. §; 166-167. §; 183. §; illetve 38. §], ezért az Rtv. idézett rendelkezései alapján a Testület azokban nem jogosult érdemi vizsgálatot folytatni.

A Testület megállapítása szerint továbbá a K.-i Városi Ügyészség a panaszt elutasító határozatában a törvénynek megfelelően elbírálta a panaszos gyanúsítás ellen bejelentett panaszát. A panaszt elbíráló határozat ellen a Be. 195. §-ának (5) bekezdése alapján további jogorvoslatnak – így a Testület előtti eljárásnak – nincs helye.

3) A panasz azon részei tekintetében, miszerint a panaszost kényszeríteni próbálták arra, hogy írja alá a kihallgatásáról szóló jegyzőkönyvet, ami egyébként szerinte valótlan állítást tartalmazhatott, valamint, hogy a vonaton a panaszossal szemben

intézkedő rendőr a rendőrségen letagadta a látottakat, és azt mondta, hogy a panaszos bántalmazta a jegyvizsgálót, az Rtv. fentebb ismertetett rendelkezése alapján a Testületnek úgyszintén nincs lehetősége érdemi vizsgálatot folytatni.

Felhívja ugyanakkor a figyelmet, hogy amennyiben a panaszos olyan rendőri cselekményt sérelmez, amely álláspontja szerint valamely bűncselekmény (közokirat-hamisítás, kényszervallatás, hamis tanúzás) megállapítására adhat alapot, és feljelentést kíván tenni, úgy azt a Be. 29. §-a, valamint 172. §-ának (1) bekezdése alapján az illetékes nyomozó ügyészségnél megteheti.

IV.

Jelen panaszügy alapjául szolgáló esetben ugyanakkor az előállítását, annak körülményeit (időtartamát, rosszullétének figyelmen kívül hagyását) és az ujj-és tenyérlenyomatvételt is sérelmezte a panaszos.

A Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 2. §-ának (1) bekezdéséből levezethető tisztességes eljáráshoz, az 54. § (1) bekezdéséből levezethető testi épséghez, az 55. §-ának (1) bekezdése szerinti személyes szabadsághoz és személyi integritáshoz, az 59. §-ának (1) bekezdése szerinti személyes adatok védelméhez és az 54. §-ának (1) bekezdése szerinti emberi méltósághoz való jogát.

1) A Testület elsőként azt vizsgálta, hogy a rendőrség intézkedési kötelezettsége fennállt-e a vonaton észlelt események alapján.

A Testület ezzel összefüggésben hivatkozik a rendőrt terhelő intézkedési kötelezettségre, amelyet az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése szabályoz. Eszerint: a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Kimondja ez a törvényhely azt is, hogy ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 3. §-ának (1) bekezdése szerint továbbá bűncselekmény vagy szabálysértés észlelése, valamint a közbiztonságot, a közrendet, az államhatár rendjét, a polgárok személyét vagy javait sértő vagy fenyegető veszélyhelyzet esetén, illetőleg ha ilyet hoznak tudomására, a rendőrt intézkedési kötelezettség terheli. A rendőr szolgálaton kívüli intézkedéséről a Szolgálati Szabályzat 3. §-ának (6)-(7) bekezdései is rendelkeznek. Eszerint: a rendőr szolgálaton kívül akkor intézkedik, ha kiképzett, egészséges, nincs szeszes italtól befolyásolt, gyógyszer vagy kábító hatású más szer miatti bódult állapotban, és szolgálatban lévő

rendőr nincs jelen, és az értesítésével járó késedelem, az intézkedés elmaradása a bűnüldözés érdekeire, az élet- és vagyonbiztonságra másként el nem hárítható hátrányt jelentene, vagy a szolgálatban lévő rendőrnek kell segítséget nyújtani. A szolgálaton kívül fellépő rendőr intézkedése jogszerűségének elbírálására, a szolgálatban lévő rendőrről vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni. A rendőr fellépése előtt felméri, hogy rendelkezésére állnak-e azok az eszközök, amellyel a megkezdett intézkedését eredményesen be tudja fejezni, ha nem, úgy a szolgálati fellépése előtt segítséget kér.

A rendőrség által rendelkezésre bocsátott iratok szerint a K.-i Rendőrkapitányság r. főhadnagya – aki civilben utazott a vonaton – azért helyezte szolgálatba magát, mert észlelte, hogy a panaszos és a jegyvizsgáló között dulakodás történt, és a panaszos kezét a jegyvizsgálóra emelte. A dokumentumok alapján a panaszos megalapozottan volt gyanúsítható rendőri intézkedésre okot adó cselekmény elkövetésével.

A Testületnek az állásfoglalás III. részében már idézett, hatáskörét megalapozó jogszabályi előírás alapján nincs hatásköre annak megállapítására, hogy a panaszos magatartásával bűncselekményt valósított-e meg, továbbá arra sem, hogy a vele szemben indult büntetőeljárást felülbírálja. Történelmi gyakorlata alapján ugyanakkor a tényállásszerűséget a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja, mert enélkül azoknak az egyébként a hatáskörébe tartozó rendőri intézkedésnek az értékelésére sem lenne képes, amelyek alapja a rendőrség megítélése szerint bűncselekmény elkövetése. Jelen esetben abból a szempontból vizsgálta az eseményeket, hogy valamely bűncselekményen való tettenérés fennállt-e.

A Testület megítélése szerint a rendőrség által hivatkozott adatok alapján az Rtv. 13. §-a szerinti intézkedési kötelezettség fennállt: a r. főhadnagy közbiztonságot sértő körülményt észlelt, illetőleg a Szolgálati Szabályzat fentebb említett 3. §-ának (1) bekezdésében írt „bűncselekmény észlelése” fordulata valósult meg. A körülmények az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése szerinti „halaszthatatlan esetre” utaltak: szét kellett választani a feleket – a cselekmény megszakítása, esetlegesen súlyosabb cselekmény megelőzése érdekében, továbbá a r. főhadnagy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban volt. A Szolgálati Szabályzatban részletezett feltételeknek is eleget tett a rendőr, amikor szolgálatba helyezte magát, illetve a vonaton nem tartózkodott szolgálatban levő rendőr, ugyanakkor – ahogyan azt a panaszos beadványában is említette – telefonon segítséget kért.

A Testület ehelyütt is hangsúlyozza, hogy megállapítása nem jelent az ügyben érdemi állásfoglalást a bűncselekmény elkövetésével kapcsolatban.

2) A panaszos kifejezetten ugyan nem sérelmezte igazoltatását és a ruházataátvizsgálást, de a Testület kitért azok jogszerűsége kérdésére is.

a) Az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének

megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

A panaszos elfogásának végrehajtásáról és a kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló rendőri jelentés a panaszos igazoltatásának okaként az Rtv. hivatkozott törvényhely 1. fordulatát (a közrend védelmét) jelölte meg.

A Testület a rendelkezésére bocsátott adatok alapján megállapította, hogy – az állásfoglalás IV. rész 1) pontjában írtakkal összhangban – a panaszos igazoltatására megfelelő indok alapján, jogszerűen került sor. Az intézkedés fogantatosításával a panaszos személyes adatok védelméhez való jogát jogszerűen korlátozta a rendőr.

b) Az Rtv. 31. §-a szerint, akivel szemben személyi szabadságot korlátozó intézkedést fogantatosítanak, annak ruházatát a rendőr a támadásra vagy az önveszély okozására alkalmas tárgy elvétele végett, előzetes figyelmeztetés után átvizsgálhatja.

A Szolgálati Szabályzat 40. §-ának (1) és (2) bekezdése továbbá úgy rendelkezik, hogy a ruházat, csomag és jármű átvizsgálása bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetése tárgyi bizonyítási eszközeinek felkutatására, közbiztonságra veszélyes eszközök kiszűrésére irányulhat. Ruházat-, csomag-, járműátvizsgálásra kerülhet sor különösen: igazoltatás során, fokozott ellenőrzés során, személyi szabadságot korlátozó intézkedések fogantatosításakor, rendezvény, esemény alkalmával meghatározott területre belépő személyek esetében, az állam működése, illetve a lakosság ellátása szempontjából fontos létesítményekbe való be- és kilépéskor.

A Testület megítélése szerint jelen esetben az elfogás végrehajtásáról szóló jelentésben is hivatkozott Rtv. 31. §-a – figyelemmel a panaszos elfogására, illetve előállítására – megfelelő jogalapot teremtett jogalapot a panaszos ruházatának átvizsgálására, ami nem sértette a panaszos személyes integritáshoz való jogát.

3) A Testület vizsgálta a panaszos elfogásának és előállításának indokoltságát, valamint az előállítás egyes körülményeit.

a) Az Rtv. 33. §-ának (1) és (2) bekezdése taxatív felsorolja az elfogás és az előállítás okait.

Az elfogás okaként az annak végrehajtásáról szóló jelentésben (és az utóbb készített rendőri jelentésekben) az Rtv. 33. §-ának (1) bekezdés a) pontját jelölték meg, amely szerint a rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt, akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek. Az elfogásnak és az előállításnak ez az oka kötelező jellegű, mérlegelést nem tűrő. Ezzel összefüggésben említendő a Szolgálati Szabályzat 20. §-a, amelynek (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a rendőr az általa észlelt, vagy tudomására jutott és hivatalból üldözendő bűncselekményről – ha az elkövető ismert, annak megjelölésével –

feljelentést tesz; a (3) bekezdése szerint pedig a rendőr a szándékos bűncselekmény elkövetésének helyszínén tetten ért vagy a menekülő tettest elfogja, ha erre nincs mód, haladéktalanul intézkedik az elfogása, és szükség esetén a helyszín biztosítása iránt.

Az elfogás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés, illetve a Testület rendelkezésére álló egyéb rendőrségi dokumentum – ideértve a videofelvételeket is – egybevetésével megállapítható, hogy a vonaton civilben tartózkodó r. főhadnagy dulakodást észlelt a panaszos és a jegyvizsgáló között, illetve azt, hogy a panaszos a jegyvizsgálót megütötte.

A hivatkozott elfogási, illetve előállítási okkal (szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten érés) kapcsolatban a Testület két feltétel megvalósulását vizsgálja: egyrészt valamely szándékos bűncselekmény elkövetését, másrészt a tettenérés megvalósulását.

A „szándékos bűncselekmény” kritériumának vizsgálatával összefüggésben a Testület utal eddigi gyakorlatára, amely szerint a bűncselekményre utaló körülményeket vizsgálati körébe annak ellenére vonja, hogy magának a bűncselekményi tényállásnak a minősítésére és a büntetőjogi felelősség megállapítására nincs hatásköre. Ennek indoka, hogy a bűncselekményre utaló körülmények vizsgálata nélkül a Testület kontrollja az ilyen indokkal elfogott, illetőleg előállított személyek esetén teljesen kiüresedne.

A jegyvizsgáló a Btk. 137. §-ának 2. a) pontja értelmében („a közforgalmú tömegközlekedési eszközt működtető gazdálkodó szervezetnél végrehajtó szolgálatot ellátó személy”) közfeladatot ellátó személynek minősül. A Btk. 230. §-a rögzíti a közfeladatot ellátó személy elleni erőszak tényállását: a Btk. 229. §-ának rendelkezései szerint büntetendő, aki az ott meghatározott cselekményt közfeladatot ellátó személy ellen követi el. A tényállás visszautal a hivatalos személy elleni erőszak tényállására, amely szerint az, aki a hivatalos személyt vagy a külföldi hivatalos személyt jogszerű eljárásában erőszakkal vagy fenyegetéssel akadályozza, intézkedésre kényszeríti, vagy eljárása alatt, illetőleg emiatt bántalmazza. Az „akadályozás” olyan tevékenység, amely a jogszerű eljárás megkezdését, folytatását, vagy befejezését gátolja, nehezíti, késlelteti, intenzitását csökkenti. Az „intézkedésre kényszerítés” azt jelenti, hogy az erőszak, vagy fenyegetés alkalmas arra, hogy a közfeladatot ellátó személy az elkövető akaratának megfelelő magatartást tanúsítva, olyan jogilag értékelhető tevékenységet fejtsen ki, amelyre hatáskörénél fogva egyébként is jogosult volna (közömbös, hogy az erőszak, vagy fenyegetés hatására a sértett ténylegesen intézkedik-e, vagy sem). Ezen két elkövetési magatartás esetén a törvény elkövetési mód megvalósulását is megköveteli: erőszakkal vagy fenyegetéssel kell történnie az akadályozásnak és az intézkedésre kényszerítésnek; továbbá a passzív magatartás (puszta engedetlenség, a közfeladatot ellátó személy felszólítására valaminek meg nem tétele) nem tekinthető tényállásszerűnek. A harmadik elkövetési magatartás az eljárás alatti vagy miatti „bántalmazás”, ami azt jelenti, hogy az elkövető a sértett alany testét erőszakosan, durván érinti.

Jelen esetben a panaszos önmagában azzal, hogy nem volt hajlandó a jegyvizsgáló kérésének megfelelően leszállni a vonatról, még nem valósított meg büntetendő cselekményt. Azzal azonban, hogy dulakodni kezdett vele, majd feje irányába ütött – és ezt a vasútállomáson levő kamerák is rögzítették –, fennállt a gyanúja annak, hogy a közfeladatot ellátó személy elleni erőszak harmadik fordulata szerinti „bántalmazás” magatartásának legalább is a kísérleti stádiumát megvalósította.

Az Rtv. 33. §-ának (1) bekezdés a) pontja szerinti elfogási és előállítási oknak a második feltétele a tettenérés. Tettenérésnek minősül az, amikor az elkövető a bűncselekményt egészen vagy részben szemtanú jelenlétében hajtja végre, illetőleg az is, amikor az elkövetőt a helyszínen vagy a helyszínről távozása közben, üldözés során fogják el. Jelen esetben a rendőrségi dokumentumokból megállapítható, hogy a r. főhadnagy kb. 30-40 méter távolságból látta az eseményeket, vagyis a tettenérés első formája: a bűncselekmény szemtanú jelenlétében való végrehajtása valósult meg.

A Testület megítélése szerint a helyszínen intézkedő rendőr annak érdekében fogta el a panaszost, hogy a jogsértő cselekményt megszakítsa, folytatását ellehetetlenítse, ezért a panaszos elfogása és előállítása megfelelő jogalap birtokában történt.

Az elfogás és előállítás „további intézkedés” megtétele céljából kell, hogy történjen az Rtv. előírása szerint, amely jelen esetben a panaszos gyanúsított kihallgatását és a bűnügyi nyilvántartásba vételét jelentette.

A Testület a fenti okfejtés alapján megállapította, hogy a panaszos elfogása és azt követő előállítása jogszerűen történt, az a panaszos személyes szabadsághoz való jogát jogszerűen korlátozta.

A Testület ehelyütt megjegyzi azt is, hogy az előállítás – az állásfoglalás III. rész 1) pontjában részletesen kifejtettek alapján – az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés a) pontja alapján is indokolt lett volna. A törvényhely kimondja, hogy a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki a rendőr felszólítására nem tudja magát hitelt érdemlően igazolni, vagy az igazolást megtagadja.

b) A Testület vizsgálta a panaszos előállításának időtartamát is.

Az előállítás időtartamával kapcsolatban az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdése azt tartalmazza, hogy a rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja.

Az arányosság követelményét az Rtv. 15. §-ának (1) bekezdése úgy határozza meg, hogy a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.

Jelen ügyben az előállítás időtartamáról szóló igazolás szerint a panaszos előállítása 2011. március 28-án 7 órán át, 6 óra 30 perctől 13 óra 30 percig tartott. A rendőrségi dokumentumokból az alábbiak állapíthatók meg. A r. főhadnagy 6 óra 30 perckor lett figyelmes a dulakodásra, amikor is elfogta a panaszost. A járőröket ekkor utasította az ügyeletes tiszt, hogy menjenek a helyszínre, a rendőrök 6 óra 50 percre értek oda. A r. főhadnagy tájékoztatta őket az intézkedésre okot adó eseményekről. Mivel a jegyvizsgáló tanúkénti kihallgatása nélkülözhetetlen volt, meg kellett várniuk, amíg át tudja adni a szolgálatát. Ez 7 óra 25 perckor történt meg, ezt követően szállították be a panaszost a rendőrkapitányságra. Elsőként a jegyvizsgálót hallgatták ki, majd 9 óra 5 perctől 9 óra 31 percig hallgatták ki gyanúsítottként a panaszost. Tekintettel arra, hogy a panaszos nem volt hajlandó aláírni a jegyzőkönyvet, hatósági tanút kellett igénybe venni. A hatósági tanú felkutatása hosszabb időt vett igénybe. Utána az adminisztratív teendőket látták el a rendőrök. A panaszos bűnügyi nyilvántartásba vételéről ezt követően intézkedtek: fényképfelvételeket kellett készíteni, valamint ujj- és tenyérlenyomatot kellett rögzíteni. A panaszos e tekintetben sem volt együttműködő: a bűnügyi technikusként többször el kellett magyaráznia a vonatkozó törvényi rendelkezéseket, illetve ehhez az eljárási cselekményhez is hatósági tanút kellett igénybe venni, aki csak 12 órakor állt a hatóság rendelkezésére. A bűnügyi technikus azonnal megkezdte a nyilvántartásba vételt, ami kb. 15 percig tartott, majd a rendőrkapitányság földszinti várótermébe kísérte a panaszost. Kiállították a panaszos részére az előállítás időtartamáról szóló igazolást, az elvett értékeit visszaadták.

A Testület az előállítás időtartamának megítélésekor figyelemmel volt arra, hogy büntetőeljárás indult a panaszos feltételezett büntető-jogellenes magatartása miatt, amelynek keretében több eljárási cselekményt kellett végrehajtani – többek között a sértett és a vonaton intézkedő rendőr tanúkénti, illetve a panaszos gyanúsítottkénti kihallgatását, illetőleg, hogy a panaszos a vele szembeni intézkedések során nem volt együttműködő és minden, őt érintő büntetőeljárási cselekményhez hatósági tanút kellett alkalmazni. Azzal összefüggésben, hogy a hatósági tanúkat mikor tudták igénybe venni a panaszolt esetben, a Testület utal a Be. 183. §-ának (5) bekezdésére, amely szerint hatósági tanúként olyan személyt kell igénybe venni (aki képes érzékelni és igazolni a nyomozási cselekmény elvégzését), aki érdektelen. A hatósági tanú feladata igazolni annak a nyomozási cselekménynek a lefolyását és eredményét, amelynél jelen volt. Részvétele arra garancia, hogy e cselekmények során az eljárási szabályok megtartásra kerültek, az arról készült jegyzőkönyvek valósághűek, és a bizonyítás eredményét megfelelően tükrözik. Erre visszavezethetően a hatósági tanú az eljárás alanyaitól – részint a nyomozó hatóságtól, részint a sértettől, tanútól – el kell, hogy különüljön. Lehetőleg érdektelen személyt kell igénybe venni, és emiatt a Be. 183. §-ának említett (5) bekezdése úgy rendelkezik, hogy nem lehet hatósági tanú az eljáró ügyész, a nyomozó hatóság tagja, alkalmazottja vagy a felsoroltak hozzátartozója. Emellett a Be. 183. §-ának (4) bekezdése azt is kimondja, hogy hatósági tanúkénti közreműködésre senki sem kötelezhető.

A Testület a vizsgálata során megismert körülményeket úgy mérlegelte, hogy az előállítás időtartama az intézkedések elvégzéséhez szükséges ideig tartott, ezért jogszerűen korlátozta a rendőrség a panaszos személyes szabadsághoz való jogát.

c) A panaszos sérelmezte beadványában, hogy a rendőrség épületében rosszul lett, és kérése ellenére nem engedték el szívgyógyszerért.

A panasz ezen részével összefüggésben a Testület utal az Rtv. 17. §-ának (2) bekezdésére, amely szerint a rendőrség gondoskodik a fogvatartott elhelyezéséről, a fogvatartás miatt bekövetkező egészségkárosodás megelőzéséhez szükséges ellátásáról. A sérült, beteg vagy más okból sürgős orvosi ellátásra szoruló fogvatartottat orvosi ellátásban kell részesíteni. Az Rtv. 2. §-ának (1) bekezdése továbbá kimondja, hogy a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.

A panaszos állításával szemben valamennyi, vele szemben intézkedő rendőr – egymástól függetlenül – úgy nyilatkozott, hogy a panaszos nem jelezte, hogy szívbeteg, gyógyszerre lenne szüksége. Az is egyezően szerepel a jelentésekben – és a letéti jegyzőkönyv is azt támasztja alá –, hogy csomagjai mindvégig vele voltak, ezért gyógyszer bevételére bármikor lett volna lehetősége. Azt is többször kérdezték a panaszostól, hogy kér-e vizet, akarja-e használni a mellékhelyiséget, egyáltalán: van-e valami panasa. Az előállítás időtartamáról szóló igazolás tanúsága szerint egyébként az élelmezés igényléséről is kérdezték a panaszost, amire nemleges választ adott.

A Testület a bizonyítékok egybevetésével a rendőrség álláspontját tartotta meggyőzőbbnek, annál is inkább, mivel egy állítólag szívbeteg személy általában magánál tartja gyógyszerét, főként ha hosszabb utat tesz meg. Jelen esetben pedig táskája a fogvatartás teljes időtartama alatt nála maradt, ahhoz bármikor hozzáférhetett.

A Testület a bizonyítékok alapján a rendőrség álláspontját tartotta elfogadhatóbbnak, ezért azt a megállapítást tette, hogy a rendőrök nem követtek el mulasztást, ezért nem sérült a panaszos testi épséghez, valamint emberi méltósághoz való joga.

4) A fényképfelvétel készítése és az ujj- és tenyérnyomat rögzítése tekintetében a Testület az alábbiakra mutat rá.

A 2009. évi XLVII. törvény 6. §-ának (1) bekezdés a) pontja kimondja, hogy a személyazonosító adatok és fényképek nyilvántartásában az érintett arcképmását nyilván kell tartani, ha bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt büntetőeljárás alá vonták.

A törvény 44. §-ának (1) bekezdés b) pontja rögzíti, hogy a büntetőeljárás alá vont személyek ujj- és tenyérnyomatainak nyilvántartásában annak a büntetőeljárás alá vont személynek az ujj- és tenyérnyomatát kell nyilvántartani, akit – többek között – közfeladatot ellátó személy elleni erőszak elkövetésének megalapozott gyanúja miatt büntetőeljárás alá vontak. A 46. § szerint a büntetőeljárás alá vont személy ujj- és tenyérnyomatát – a nyilvántartásba vétel kezdeményezésével egyidejűleg – az a

nyomozó hatóság vagy ügyészség küldi meg a szakértői nyilvántartó szervnek, amely a terheltet büntetőeljárás alá vonta.

A törvény X. Fejezete a mintavétel rendjére vonatkozó szabályokat tartalmazza. A 92. § (1) bekezdése szerint a büntetőeljárás alá vont személy arcképmásának rögzítéséről az a nyomozó hatóság vagy ügyészség, amely a gyanúsítottat büntetőeljárás alá vonta, a megalapozott gyanú közlését követően haladéktalanul gondoskodik, a (4) bekezdés pedig kimondja, hogy a nyilvántartott személy köteles alávetni magát az arcképmás rögzítésének, ellenszegülése esetén vele szemben testi kényszer alkalmazható.

A 93. § (1) bekezdése szerint továbbá a büntetőeljárás alá vont személyek ujj- és tenyérnyomatainak nyilvántartásába a törvény alapján felvételre kerülő ujj- és tenyérnyomat levételéről a terheltet büntetőeljárás alá vonó nyomozó hatóság vagy ügyészség a megalapozott gyanú közlését követően haladéktalanul gondoskodik. Garanciális rendelkezésként rögzíti a törvény a 95. § (1) bekezdésében, hogy a mintavételt a mintaadásra kötelezett személy fizikai sértetlenségének biztosításával kell végezni, ugyanakkor a (2) bekezdés kimondja, hogy a mintaadásra kötelezett személy köteles alávetni magát a mintavételi eljárásnak. Ha a mintaadási kötelezettségnek az erre kötelezett személy ellenszegül, vele szemben testi kényszer alkalmazható. Erről még a mintavételt megelőzően tájékoztatni kell. A törvény ezen felül pontosan körülírja, hogy testi kényszer ki alkalmazhat a mintaadásra kötelezett személlyel szemben, valamint meghatározza az ellenszegülés és a testi kényszer fogalmát az értelmező rendelkezések között. A törvény a testi kényszer alkalmazásának megengedettségre vonatkozó rendelkezést úgy szabályozza, hogy arra alapvetően az Rtv. testi kényszerre vonatkozó (47. §), valamint általában a kényszerítő eszközök alkalmazására vonatkozó szabályokat (VI. Fejezet) kell alkalmazni.

A kihallgatási jegyzőkönyv tanúsága szerint a panaszost tájékoztatták a fényképfelvétel készítés és ujj- és tenyérnyomat vétellel kapcsolatos törvényi rendelkezésekről, a mintavétel megtagadása esetén következményekről. A bűnügyi technikus ezzel egyezően nyilatkozott jelentésében.

A Testület megítélése szerint a rendőrség jogszerűen járt el a mintavételi eljárás során, amellyel a panaszos személyi szabadsághoz való jogát jogszerűen korlátozták. A megfelelő tájékoztatással továbbá nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga sem.

V.

A Testület az ügy gondos mérlegelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a panaszossal szemben foganatosított elfogás, előállítás, mintavételi eljárás jogszerűen történt, amelyek alapjogi sérelmet nem idéztek elő, ezért az Rtv. 93. §-ának (2) bekezdése alapján a panasz áttételéről döntött.

Budapest, 2011. augusztus 31.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
előadó testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZBESZÉLŐ